

УДК 81'42:811.111(73)
DOI: 10.32342/2523-4463-2020-2-20-20

М.О. КУЦ,
*кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри іноземної філології, українознавства
та соціально-правових дисциплін
Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг)*

АНАЛІЗ ЛІНГВІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТВОРУ УРСУЛИ К. ЛЕ ГУЇН «THE WIZARD OF THE EARTHSEA»

У статті здійснено лінгвостилістичний аналіз прози сучасної американської письменниці У. Ле Гуїн з точки зору її емоційної значущості та забарвленості, а також аналіз застосованих письменницею методів і прийомів створення «емоційного підтексту» на прикладі оповідань із циклу «Земномор'я». Здійснено послідовний аналіз мовних засобів за рівнями мови від нижчого до вищого оповідання з трилогії У. Ле Гуїн «Земномор'я» – «Чарівник Земномор'я».

Установлено, що стилістичні прийоми на фонографічному рівні (алітерація, асонанс, капіталізація) відіграють значущу роль у творі, створюючи потужні емоційні ефекти та логічні наголоси. Стилiстичні прийоми лексичного рівня (метафора, персоніфікація, афективні та метафоричні епітети, нісенітниця, гіпербола, оксюморон) є оригінальними, незвичними й яскравими, використовуються задля створення сюжету, опису розгортання подій, пейзажів та характерів героїв. Вони своєрідно сприяють налагодженню атмосфери читання та є певними складовими у відтворенні фантастичного світу оповідання.

Зафіксовано найбільшу кількість стилістичних прийомів на синтаксичному рівні лінгвостилістичного аналізу, серед них: анафори та епіфори, паралельні конструкції, полісиндетон, асиндетон, інверсія, еліпсис та апозіопезис (пауза), пунктуаційне відокремлення другорядних членів речення під час опису, невласна пряма мова тощо. Ці прийоми привносять логічний наголос, спричиняють дуже сильний емоційний, експресивний, ритмічний ефект під час сприйняття тексту читачем.

Акцентовано увагу на тому, що найважливішу роль у створенні зовнішньої тканини твору, відображенні власного авторського стилю письменниці відіграють стилістичні прийоми лексико-синтаксичного рівня. Серед них прийоми порівняння, антитеза, наростання і кульмінація тощо.

У статті наведено приклади вдалого використання письменницею синтезу різних стилістичних прийомів, завдяки чому досягається ефект підвищеного емоційного сприйняття, досить влучного опису атмосфери, в якій відбувається дія, а також почуття та переживання героїв. Зроблено висновок про те, що лінгвостилістичний аналіз кращих літературних творів сприяє збагаченню й розширенню мови, введенню до обігу яскравих стилістичних прийомів, підвищенню експресивності й художності мовлення, створенню емоційного підтексту.

Ключові слова: жанр фентезі, стилістичні прийоми, лінгвостилістичний аналіз, функціональний підхід.

В статье осуществлен лингвостиллистический анализ прозы современной американской писательницы В. Ле Гуин с точки зрения ее эмоциональной значимости и окраски, а также анализ примененных писательницей методов и приемов создания «эмоционального подтекста» на примере рассказов из цикла «Земноморье». Осуществлен последовательный анализ языковых средств по уровням языка от низшего к высшему в рассказе из трилогии В. Ле Гуин «Земноморье» – «Волшебник Земноморья».

Установлено, что стилистические приемы на фонографическом уровне (аллитерация, ассонанс, капитализация) играют значимую роль в произведении, создавая мощные эмоциональные эффекты и логические ударения. Стилистические приемы лексического уровня (метафора, персонифика-

ция, аффективные и метафорические эпитеты, бессмыслица, гипербола, оксюморон) являются оригинальными, необычными и яркими, используются для создания сюжета, описания развития событий, пейзажей и характеров героев. Они своеобразно способствуют налаживанию атмосферы чтения и являются определенными частями в воспроизведении фантастического мира рассказа.

Зафиксировано наибольшее количество стилистических приемов на синтаксическом уровне лингвостилистического анализа, среди них: анафоры и эпифоры, параллельные конструкции, многосоюзие, бессоюзие, инверсия, эллипсис и апозиопезис (пауза), пунктуационные отделения второстепенных членов предложения при описании, несобственная прямая речь и др. Эти приемы приносят логическое ударение, приводят к сильному эмоциональному, экспрессивному, ритмическому эффекту при восприятии текста читателем.

Акцентируется внимание на том, что важнейшую роль в создании внешней ткани произведения, отражении собственного авторского стиля писательницы играют стилистические приемы лексико-синтаксического уровня. Среди них приемы сравнения, антитеза, нарастание и кульминация и т. п.

В статье приведены примеры удачного использования писательницей синтеза различных стилистических приемов, благодаря чему достигается эффект повышенного эмоционального восприятия, достаточно точного описания атмосферы, в которой происходит действие, а также чувства и переживания героев. Сделан вывод о том, что лингвостилистический анализ лучших литературных произведений способствует обогащению и расширению языка, введению в обращение ярких стилистических приемов, повышению экспрессивности и художественности речи, созданию эмоционального подтекста.

Ключевые слова: жанр фэнтези, стилистические приемы, лингвостилистический анализ, функциональный подход.

Фентезі (з англ. *fantasy* – «фантазія») є жанром сучасного мистецтва, базованим на використанні міфологічних і казкових мотивів у сучасному вигляді. Твори фентезі зазвичай нагадують історико-пригодницькі романи, дія яких відбувається у вигаданому світі, близькому до реального Середньовіччя, або зміст твору може бути базований на архетипичному сюжеті. Описуваний світ існує гіпотетично і в ньому припустимо існування чаклунства та міфічних істот, які діють системно відповідно до встановлених автором твору норм – як закони природи [1]. Тож у творах фентезі сенс розпадається на два рівні – експліцитний та імпліцитний. На експліцитному рівні формується сюжет, а на імпліцитному – виразні для читача відомості стосовно переживання героїв або автора. Створюваний у такий спосіб підтекст розширює уявлення читача щодо викладеної в творі ситуації. Отже, перехід від змісту тексту до його змістовності виникає внаслідок взаємодії між експліцитною інформацією, яка міститься в ньому та передається значеннями мовних одиниць, і підтекстовою інформацією, що передається за допомогою різних мовних засобів. Тож, велике значення в такому літературному творі має той емоційний підтекст, який в ньому міститься й власне створює особливий світ фентезі [7].

Ім'я Урсули Кребер Ле Гуїн – одне з найгучніших в американській і світовій фантастиці. У створених письменницею творах синтезовані міфи й притчі, соціологічні та політологічні дослідження, роздуми щодо науково-технічного прогресу і багато чого іншого. Серед її творів особливо вирізняється ряд романів і повістей, які об'єднані в два цикли: «Гайнський цикл» (романи «Світ Роканнона», «Планета вигнання», «Місто ілюзій», «Ліва рука п'яниці», «Слово для лісу і світу одне», «Тлумачі») і цикл «Земномор'я» (романи «Чарівник Земномор'я», «Гробниці Атуана», «На самому далекому березі», «Техану», «На інших вітрах») [11]. Серед прийомів, які використовуються авторкою і які привертають підвищену увагу до її творів, є прийоми створення емоційного підтексту. Саме цей факт визначає потребу лінгвостилистичного аналізу творів У. Ле Гуїн, що дозволить вивчити ті мовні особливості, які характерні для творчості письменниці, усебічно усвідомити її ідейно-естетичну цінність.

Аналіз літературної спадщини У. Ле Гуїн зумовлює використання розробок загальної теорії літератури, присвячених дослідженню мовних особливостей емоційного підтексту. Вивченням питань категорії експресії та споріднених з нею лінгвістичних понять, що створюють емоційний підтекст художнього твору, займалися такі вчені, як О. Ахманова, А. Арнольд, Н. Бойко, В. Гак, О. Єфімов, Н. Лук'янова, В. Чабаненко, В. Шаховський та ін. Зокрема А. Арнольд розроблено функціональний підхід до поетапного лінгвостилистичного аналізу художніх текстів, які широко використовуються для визначення емоційного підтексту творів різних жанрів [2].

Зі свого боку, творчість У. Ле Гуїн викликає інтерес на Заході, де їй присвячено ряд дослідницьких праць, у тому числі таких авторів, як J. Bittner [15], M. Cadden [12], L.B. Comoletti та M. Drout [13], D. Mogen [16], J. Griffin [14], T. Shippey [17] та ін. Літературна критика творів письменниці обмежується низкою статей, серед авторів яких слід назвати М.С. Ахманова [3], М. Галіну [5], В. Гакова [4], Н. Криницьку [8] та ін. Значне місце аналізу творчості У. Ле Гуїн приділила в своїй дисертації, присвяченій сучасній англо-американській фантастичній літературі, Л. Михайлова [10]. У її роботі було зроблено успішну спробу визначити місце У. Ле Гуїн у сучасній фантастичній літературі, головні теми й особливості її творчості.

Дослідники констатують, що Урсула Ле Гуїн є майстром багатьох літературних жанрів, насамперед наукової фантастики та фентезі. Її творчість майже нікого з читачів не залишає байдужим, викликаючи цілий спектр емоцій. На думку Н. Криницької, причини різноманітності творів авторки полягають у нестандартності письменниці, її вмінні уникати пасток традиційних підходів і вказувати на ці пастки читачам [8]. Водночас твори У. Ле Гуїн є переконливими, детальними, населеними персонажами та повними яскравих образів. Саме це привертає увагу лінгвістів та спонукає до лінгвостилістичного аналізу творів письменниці.

Однак творчість У. Ле Гуїн залишається недостатньо дослідженою з точки зору стилістики, а її твори залишаються практично невичерпним джерелом нових прийомів створення емоційного підтексту завдяки багатогранності таланту письменниці.

Метою статті є лінгвостилістичний аналіз прози сучасної американської письменниці У. Ле Гуїн з точки зору її емоційної значущості та забарвленості, а також аналіз застосованих письменницею методів і прийомів створення «емоційного підтексту» на прикладі оповідань із циклу «Земномор'я».

Вирішуючи ці завдання, стає можливим визначити своєрідність і самобутність художнього світу У. Ле Гуїн, а також специфіку її підходу до вирішення низки найважливіших культурологічних проблем сучасного світу.

Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту – це докладний і ретельний аналіз ролі та функцій мовних засобів різних рівнів в організації та вираженні ідейно-тематичного змісту твору. Головною метою лінгвостилістичного тлумачення є вивчення виражальних засобів мови в тексті, того ефекту зображальності, який дає її синтез.

Усі відомі стилістичні прийоми П. Гальперіном було об'єднано в такі групи: 1) базовані на взаємодії між логічним та номінальним значенням слова; 2) ґрунтуються на взаємодії двох логічних значень слова; 3) базовані на взаємодії між логічним та емоційним значенням слова; 4) виходять із взаємодії вільних і фразеологічних значень слова; 5) побудовані за принципом зіставлення; 6) як фігури за типом під'єднання; 7) об'єднані своєрідним використанням розмовної побудови; 8) лексичні та синтаксичні стилістичні прийоми; 9) графічні та фонетичні виразні засоби [6].

Тож проаналізуємо перший твір трилогії У. Ле Гуїн «Земномор'я» – «The Wizard of The Earthsea». Аналіз буде відбуватися відповідно до методу аналізу за рівнями мови, запропонованого І. Арнольд, а саме: через послідовний аналіз мовних засобів за рівнями мови від нижчого до вищого – фонетичного, морфологічного, лексико-семантичного й синтаксичного на засадах функціонального підходу. При цьому функціональний підхід передбачає «аналіз одиниць різних рівнів мови, передусім як їх комунікативно-системне (з урахуванням мети й завдань спілкування), а не структурно-системне дослідження і полягає у встановленні значущості певних закономірностей функціонування мовних засобів для специфіки мовленнєвої системності стилю і його різновидів (текстів)» [2, с. 105].

На **фонографічному рівні** тексту оповідання «The Wizard of The Earthsea» авторка використовує невелику кількість стилістичних засобів. Наприклад, *алітерацію* та *асонанс* – у вимовлянні заклять, що трапляється по тексту всього лише декілька разів: «Noth hierth malk man hiolk han merth man» [18]. Протягом усього сюжету У. Ле Гуїн підкреслює велич магії. У Земномор'ї вона пронизує всю тканину світу, без неї цей світ не існує. Тож саме повторення голосних *o* та *a*, а також приголосних *m*, *n*, *r*, що символізують серйозність, суворість, владу, силу, допомагають авторці створити атмосферу магічної країни та нібито зачаровують самого читача.

Окрім вищезгаданих прийомів, письменниця використовує *капіталізацію* (виділення слів великими літерами). Характерним є те, що У. Ле Гуїн виділяє великими літерами ті слова, які належать до магії та стосуються будь-чого, причетного до Школи Чародіїв, а саме: «Great House, Room of Shelves, Hearth Hall, Long Table, Back Door, Unseen, Long Dance, Lore-Book, Roke Bay, Chanters of Roke, Court of Seeming, True Speech, Illusion-Change, Isolate Tower, Hardic tongue, Old Speech, Further Runes, Great Spells, Book of Shaping» [18] та багато інших. Як бачимо, навіть такі звичайні предмети, як довгий стіл або задні двері у загадковому світі Земномор'я відіграють свою незамінну роль. Пояснюється це також тим, що у циклі Земномор'я кожне ім'я стає одним із найважливіших концептуальних елементів, воно несе в собі міфологічну сутність, ототожнюється з істиною [9]. Кожне з імен має значення: Sparrowhawk – яструб, Jasper – коштовний камінь, Ogion – мовчання, тиша, Serret – срібло. Отже, можна стверджувати, що стилістичні прийоми на фонографічному рівні відіграють значущу роль у творі, створюючи потужні емоційні ефекти та логічні наголоси.

На наступному рівні, *лексичному*, знаходимо велику різноманітність стилістичних засобів. Головна роль на цьому щаблі належить *метафорам* та *епітетам*, які є оригінальними, незвичними й яскравими. Проте інші тропи є не менш важливими у створенні загальної картини твору.

Метафори у тексті оповідання «The Wizard of The Earth» використовуються не тільки в описах пейзажів та героїв, але й у монологіях і діалогах. Вони допомагають зобразити світ магії яскраво, виразно та незвичайно: «The dancing werelights overhead died out, sinking down», або «Do clothes make the mage?» [18]. Концепт магії як такий – це своєрідна гіперреальність, у якій існує Земномор'я та всі люди і живі істоти, які його населяють. Тож і метафори, використані в оповіданні, оригінальні, влучні та унікальні: «powers will speak in human voice» [18], «be in warmth and merriment» [18], «first months at Roke went by fast, full of passions and wonders» [18], «darkness surrounded him, dread filled him» [8], «square, rimmed on three sides by the houses» [18], «a pale spindle of light gleamed between his opened arms» [18], «... a rent in the darkness of the earth and night, a ripping open of the fabric of the world» [18].

Персоніфікація як різновид метафори також використовується по тексту, хоча і не часто, проте дуже виразно передає логічний наголос у характеристиках об'єктів та персонажів: «the language of the water», «the whisper of water», «man, whose wits go wandering among the years and islands», «inner face of the door» [18].

В описах явищ, подій, зовнішності та характеру персонажів У. Ле Гуїн використовує велику кількість *епітетів*. За семантикою їх можна поділити на дві великі групи. Перша з них – *афективні епітети*, тобто ті, що передають емоційну оцінку предмета або явища [7]. Це епітети, у яких маємо означуване слово та два або більше означень: «mighty grey blocks of stone», «a peaceful heart», «clear voice», «terrible light», «cold darkness», «great power», «clever trick», «dry, far fires of the stars» [18]. Друга група епітетів – *метафоричні* [7]. Під час аналізу оповідання «The Wizard of The Earthsea» виявлено такі з них: «moonlit waters», «fathomless energy», «shining head», «a sure and open friendship», «charmed waters», «dark, enchanted ground», «stammering tongue». Також було знайдено й *епітети, побудовані на порівняннях*: «golden apple», «black blood», «bread crumb arrows», «netted star-lights» [18].

Багато уваги приділяє письменниця такому стилістичному прийому, як *нісенітниця*, або поєднання семантично різних висловлювань в одне речення. Особливо широко використовується цей прийом в декількох перших главах оповідання, коли головний герой – Гед – прибуває до Роукської школи чародіїв, поступово знайомиться з мешканцями острова, учнями школи та вчителями. Використання нісенітниць у мовленні персонажів створює перед читачем своєрідну загадку, містичну атмосферу магічного містечка, змушує читача заглибитися в роздуми над тим, що насправді є магією, чому вона не всім доступна, для чого насправді вона необхідна, що особливого й незвичайного приховується у стінах школи: «You cannot always find the Warder where he is, but sometimes you find him where he is not...», «no matter how many sit at this table, there is always room», «the wise don't need

to ask, the fool asks in vain» [18], «to light a candle is to cast a shadow» [18]. Можна стверджувати, що цей стилістичний засіб є особливістю оповідання «The Wizard of The Earthsea» та творчості У. Ле Гуїн загалом, оскільки нісенітниця є справді оригінальними та унікальними. Крім того, порівняно з іншими прийомами, подібні тропи трапляються в літературі не так часто.

Для більшого емоційного ефекту під час опису подій чи героїв письменниця використовує прийом *гіперболи*: «he shoveled in his food with a will», «he had endless delight in the wit and beauty of the crafts he taught», «there's no end to that language» [18].

Іноді, задля підкреслення протилежних якостей, що існують в одному й тому ж предметі або явищі, авторка використовує прийом *оксюмору*: «stiff grace», «the folly of the wise», «gentle mockery» [18].

Отже, проаналізувавши стилістичні засоби на лексичному рівні, можемо зробити висновки, що кожен з прийомів відіграє певну роль у створенні сюжету, розгортанні подій, описаннях пейзажів та характерів. Вони своєрідно сприяють налагодженню атмосфери читання та є певними складовими у відтворенні фантастичного світу оповідання.

Наступний рівень нашого аналізу – **синтаксичний**. Вважаємо, що в оповіданні «The Wizard of The Earthsea» найбільша кількість стилістичних прийомів перебуває на синтаксичному рівні.

Перше, що можна відзначити у процесі аналізу тексту – це велика кількість *повторів*. Здебільшого це *анафори* та *епіфори*. Вони відіграють важливу роль для всієї тканини твору, адже створюють сильні логічні та емоційні наголоси. Наприклад, у сценах, коли новий Архімаг Геншер сварить та повчає Геда, кожне речення, або частина речення починається зі слова – *you*||, передаючи читачеві емоційний стан Архімага, його ставлення до хлопця: «*You have a great power inborn in you, and you used that power wrongly... you had no control...*» [18], «*You would me no man but a gebbeth... You must stay here, until you gain strength*» [18]. Епіфори, використані письменницею, здебільшого привносять логічний наголос: «*Even now it waits for you, assuredly it waits for you*» [18].

Крім того, письменниця використовує *паралельні конструкції* – тип повторів, у яких дублюється сама структура послідовних речень або частин речення. Зазвичай авторка використовує цей прийом у поєднанні з лексичними повторами, що приводить до дуже сильного емоційного, експресивного, ритмічного ефекту: «*Whether or not they believed such stories and whether or not they liked Ged...*», «*The more he learned, the less he would have to fear...*», «*The more you try to prove yourself my equal, the more you show yourself for what you are*» [18].

Необхідно відзначити, що ще однією характерною особливістю письма У. Ле Гуїн є використання *полісиндетону* (повторення сполучників). Цей стилістичний прийом трапляється по тексту майже в кожному описі пейзажів і подій, характерів та почуттів героїв. Полісиндетон створює не лише ритмічний ефект, а й підкреслює ідею важливості кожного з однорідних членів речення та звертає увагу читача на їхню значущість: «*For four weeks of that hot summer he lay blind, and deaf, and mute...*», «*Townfolk and Masters and students and farmers all together...*», «*...they were all laughing at his flights and flaps and bumps*», «*...after those two long nights of dance and moonlight and music and magery*».

Крім того, зустрічаємо й використання протилежного стилістичного прийому – *асиндетону*, або навмисного пропуску сполучників. У тексті він допомагає створити ефект напруженого, емоційного мовлення: «*On the wind over the grey waves they doubled, snapped, swooped, lunged, till smoke railed about them...*», «*... in this rich, seemingly, orderly, strange Court he felt himself to be a goatherd born and bred*» [8].

У творі використовується прийом *інверсії*. У. Ле Гуїн може ставити на початок речення обставину, додаток, іменну частину складеного присудка або сам присудок, означення. Цей стилістичний засіб робить логічний наголос на першому компоненті: «*Few and short as were the streets of Twil...*», «*Of these events Ged new nothing...*», «*Narrow run the channels between the islets...*», «*But forgetful as you may be...*», «*...pale, dour Osskilians they were all*».

Одним з найпоширеніших синтаксичних стилістичних прийомів, що дуже часто трапляються в тексті та становлять собою ще одну яскраву рису письма У. Ле Гуїн і твору «The

Wizard of The Earthsea» є пунктуаційне відокремлення другорядних членів речення під час опису. У такий спосіб авторка ставить логічний або емоційний наголос на тій чи іншій характеристиці явищ та подій: «...dragon... like a vast black bat, thin-winged and spinybacked, and circling into the north...», «...he saw the moorland, bare and brown, snow-patches here and there, in the mild sunlight of winter». Або при характеристиці героїв: «With him was his lady, slender and young, bright as a new copper, her back hair crowned with opals», «Jasper was no longer a boy but a young man, tall and comely, with his cloak elapsed at the neck with silver», «The lady smiled at what he said and the opals shone in her black hair, radiant» [18].

Характерною стилістичною рисою творів У. Ле Гуїн є особлива презентація героїв та автора. Загалом текст оповідання містить велику кількість авторських слів, у творі однак відсутні монологи, але присутня велика кількість діалогів. Усі діалоги характеризуються такими стилістичними засобами, як *еліпсис* та *пауза*. Еліпсис трапляється в кожному діалозі оповідання. Використовується він задля запобігання тавтології та нагромадження зайвих слів:

- What ship brought you here?
- Shadow, trading from the Andrades.
- Whose will sent you here?
- My own [8].

Пауза, або апозіопезис, передає жваву розмову між двома співбесідниками або ж сильні почуття героя, що перешкоджають мовленню:

- You will not, – Jasper looked straight at him, rage suddenly flaming out over his disdain. – You will not. You cannot. You brag and brag –
- By my name, I will do it [8].

Як було вказано вище, авторка не використовує монологів, усі роздуми та внутрішній світ героїв описані за допомогою слів автора. Проте для передавання моментів найбільшого напруження та переживань письменниця використовує так звану *невласну пряму мову* – прийом, за якого слова, що до себе нібито промовляє герой, передаються словами автора. В оповіданні «The Wizard of The Earthsea» це зазвичай питання, що ставить собі подумки головний герой: «How much of this was the work of the shadow that hunted him?», «Had it still been with him last night when he ran? Was that last night, was it many nights ago?» [18].

Проаналізувавши стилістичні засоби оповідання на синтаксичному рівні, можемо зробити висновок про те, що цей шабел є найпоширенішим, найбагатшим на різноманітні прийоми, які роблять процес читання набагато цікавішим та неймовірно захопливим.

Переходячи до *лексико-синтаксичних* стилістичних засобів, необхідно наголосити, що саме вони відіграють найважливішу роль у створенні зовнішньої тканини твору. Адже ці прийоми є результатом синтезу лексичних та синтаксичних засобів, що сприяє створенню найбільш потужних емоційних, експресивних, логічних та ритмічних ефектів.

Перше, на що важливо звернути увагу, – це використання в тексті величезної кількості *порівнянь*. У. Ле Гуїн застосовує прийом порівняння в кожному описі та в кожній характеристиці. Кожне з порівнянь унікальне, оригінальне й авторське. Саме тому вони одразу звертають на себе увагу читача та допомагають яскраво уявити собі певну описану подію: «...and the seeds shaken loose went up on the wind like sparks of fire in the sun», «on every twig of every branch a golden apple shone, each a sun...», «a bird flew among the branches suddenly, all white with a tail like a fall of snow», «...the spite between them now sounded plain and clear as steel coming out of sheath», «Envy eats you like a worm in an apple...» [18].

Використання *антитези* також несе на собі важливий емоційний наголос, оскільки створює ефект контрасту, що підкреслює існування поруч двох протилежних явищ: «...that spell affects the balance of light and dark, life and death, good and evil...» [18].

Не менш важливим є прийом *наростання*. Він забезпечує дуже сильний емоційний ефект, нагнітаючи обставини та концентруючи увагу читача на певній події: «...now I'm sorry to part with him. And sorrier to part with you, Sparrowhawk» [18], «...in his full power as Wizard he needed fear nothing in the world, nothing at all...» [18], «...he could not sleep in the dark. Nor would he sleep when the third day came» [18].

Підсумовуючи, зазначимо, що хоча різноманітність лексико-синтаксичних стилістичних засобів досить невелика, проте вони відіграють значну роль у тексті, створюючи потужні психологічні, емоційні, логічні ефекти й сприяючи відображенню власного авторського стилю письменниці.

Також вважаємо доречним навести декілька прикладів з тексту оповідання «The Wizard of The Earthsea», які містять *синтез різних стилістичних прийомів*, завдяки чому певні частини тексту є неймовірно емоційними та дуже влучно описують атмосферу, в якій відбувається дія, почуття та переживання героїв. Як приклад візьмемо речення з розділу «The Hawk's Flight», у якому описано, як Гед знайомиться із Замком Теренону: «Down winding stairs of marble he followed Serret, through rich rooms and halls, past high windows that looked north, west, south, east over the low brown hills that went on, houseless and treeless and changeless, clear to the sunwashed winter sky» [18]. У цьому реченні маємо часткову інверсію: обставина стоїть на початку речення. Це посилює емоційний ефект, допомагає краще передати психологічний стан героя й сконцентрувати увагу читача на тих обставинах, у яких відбувається дія: мармурові стіни та підлога, гвинтові сходи – все, як у стародавніх містичних фортецях. Асиндетон «north, west, south, east...» та полісиндетон «houseless and treeless and changeless» мають потужний психологічний ефект, збільшують напруження емоційного стану героя, який все це спостерігає. Застосовується також і прийом відокремлення прикметників «houseless and treeless and changeless», що має функцію логічного наголосу. Крім того, використання гіперболи «changeless» створює ефект кульмінації. Окрім цих прийомів, маємо також вдало використані епітети «rich rooms», «sunwashed winter sky», що допомагають створенню атмосфери, у якій перебуває герой.

Наведемо приклад ще однієї дуже яскравої події в оповіданні. Коли Гед знайомиться з Лордом Бендереском, письменниця так змальовує нам його зовнішній вигляд: «Thrice her age, bone-white, bone-thin, with clouded eyes, Lord Benderesk greeted Ged with grim cold courtesy, bidding him stay as guest however long he would» [18]. По-перше, маємо в цьому реченні інверсію: означення, що змальовують нам зовнішній вигляд Бендереска, винесено на початок речення, що, знову-таки, несе логічний наголос, змушує нас звернути більшу увагу на його зовнішні риси. Використання асиндетону має психологічний ефект, що підсилюється епітетами «bone-white», «bone-thin», «clouded eyes» [18] та оксюмороном «grim, cold courtesy» [18].

Отже, пересвідчуємося, що синтез великої кількості стилістичних прийомів знаходимо здебільшого в описах. Подекуди ці засоби настільки зливаються, що досить складно визначити, який саме прийом використано в тому чи іншому реченні. Наприклад, так У. Ле Гуїн описує одну із героїнь свого оповідання, – Серет: «She was like a white deer caged, like a white bird wingclipped, like a silver ring on an old man's finger» [8]. Перше, на що звертаємо увагу під час аналізу – це порівняння, які традиційно є досить незвичайними та оригінальними. Але, окрім того, убачаємо в цьому повторення паралельних конструкцій, які містять досить незвичайні епітети: «deer caged», «bird wingclipped». Останнє порівняння закінчується простим реченням, «a silver ring on an old man's finger». Це явище є логічним наростанням. У ньому певний порядок одиниць мови має відносну важливість, адже відображає суб'єктивне ставлення письменника до об'єкта чи явища, про яке йдеться у творі [7]. У загальному значенні, ці три явища ніяк між собою не пов'язані, але в творі, під час характеристики своєї героїні, У. Ле Гуїн наділяє їх особливим значенням, що й створює таку потужну кульмінацію.

Отже, найбільш потужні емоційно-експресивні, логічні та психологічні ефекти мають ті частини тексту, у яких спостерігається синтез стилістичних прийомів різних рівнів мови. І чим більше таких прийомів, тим сильнішим є емоційний та психологічний ефект, що спричиняє текст на читача.

Проведений лінгвостилістичний аналіз оповідання У. Ле Гуїн «The Wizard of The Earthsea» з циклу «Земномор'я» на фонографічному, морфологічному, лексико-семантичному й синтаксичному рівнях дав змогу виокремити низку стилістичних прийомів, що використовуються задля створення певного емоційного підтексту художнього твору. Оскільки завдання автора твору жанру фентезі – створити яскравий світ, що не схожий на інші, виписати детально продумані й реалістичні образи персонажів, динамічно

описати події, саме такі прийоми та їх поєднання і уможливають неповторний, чарівний, захоплюючий і романтичний світ творів фентезі. Вивчення і дослідження лінгвостилістичних експресивних засобів кращих літературних творів, до яких належить творчість У. Ле Гуїн, сприяє збагаченню й розширенню мови, уведенню до її обігу яскравих стилістичних прийомів, підвищенню експресивності й художності мовлення, створенню емоційного підтексту.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у проведенні лінгвостилістичного аналізу інших творів У. Ле Гуїн, написаних у жанрі фентезі, з метою визначення особливостей авторського стилю та інваріантного набору стилістичних прийомів, що характеризують її авторський почерк та створюють ефект розпізнання.

Список використаної літератури

1. Алексеев С. Фэнтези – развитие жанра в России / С. Алексеев, М. Батишев // Книжное дело. – 1997. – № 1. – С. 82–86.
2. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык / И.В. Арнольд. – М.: Флинта, Наука, 2002. – 311 с.
3. Ахманов М.С. Вымышленные миры [Електронний ресурс] / М.С. Ахманов // Оглянись – пришельцы рядом! – Режим доступу: <http://www.x-libri.ru/elib/ahman000/00000070.htm> (останнє звернення 10.09.2020).
4. Гаков В. Путь Урсулы Ле Гуин / В. Гаков // Фантакрим MEGA. – 1992. – № 1. – С. 115–118.
5. Галина М.С. Hyperfiction. Прощание с Урсулой [Електронний ресурс] / М.С. Галина. – Режим доступу: http://www.nm1925.ru/Archive/Journal6_2018_4/Content/Publication6_6896/Default.aspx (останнє звернення 10.09.2020).
6. Гальперин П.Р. Текст как объект лингвистического исследования / П.Р. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 140 с.
7. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Навчальний посібник / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – 289 с.
8. Криницька Н.І. Мультикультурний вимір доробку Урсули Ле Гуїн [Електронний ресурс] / Н.І. Криницька. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User1/Downloads/PI_2010_81_8%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User1/Downloads/PI_2010_81_8%20(1).pdf) (останнє звернення 10.09.2020).
9. Лосев А.Ф. Философия имени / А.Ф. Лосев // Самое само: Сочинения. – М.: ЭКСМО-Пресс, 1999. – 199 с.
10. Михайлова Л.Г. Урсула Ле Гуин: поэтесса-фантаст / Л.Г. Михайлова // Тезисы международной конференции «Эксперимент и традиция в литературе и журналистике США», 10–15 декабря 1990 г. – М.: МГУ, 1990. – С. 149–151.
11. Ле Гуин Урсула К. (Ursula K. Le Guin). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fantlab.ru/autor11> (останнє звернення 10.09.2020).
12. Cadden M. The Irony of Narration in the Young Adult Novel / M. Cadden // Children's Literature Association Quarterly. – 2000. – Vol. 25. – Issue 3. – P. 146–154.
13. Comoletti L.B. How They Do Things with Words: Language, Power, Gender, and the Priestly Wizards of Ursula K. Le Guin's Earthsea Books / L.B. Comoletti, M. Drout // Children's Literature. – 2001. – Vol. 29. – Issue 1. – P. 113–141. DOI: 10.1353/chl.0.0786.
14. Griffin J.M. Ursula Le Guin's Magical World of Earthsea [Електронний ресурс] / M.J. Griffin // ALAN. – 1996. – Vol. 23. – № 3. – Режим доступу: <https://doi.org/10.21061/alan.v23i3.a.5> (останнє звернення 10.09.2020).
15. Bittner J.W. Persuading Us to Rejoice and Teaching Us How to Praise: Le Guin's Orsinian Tales [Електронний ресурс] / J.W. Bittner. – Режим доступу: <https://www.depauw.edu/sfs/backissues/16/bittner16art.htm> (останнє звернення 10.09.2020).
16. Mogen D. Understanding Ursula K. Le Guin by Elizabeth Cummins / D. Mogen // The Western Literature Association. – 1992. – Vol. 27. – № 2. – P. 128–129.
17. The Oxford Book of Science Fiction Stories / ed. By Tom Shippey. – Oxford: Oxford University Press, 2003. – 586 p.
18. Le Guin U. The Wizard of the Earthsea [Електронний ресурс] / Ursula Le Guin. – Режим доступу: https://3g.en8848.com.cn/fiction/Fiction/Fantasy/43355_4.html (останнє звернення 10.09.2020).

ANALYSIS OF THE LINGUISTIC FEATURES OF URSULA K. LE GUIN'S WORK "THE WIZARD OF THE EARTHSEA"

Mariia O. Kuts, Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade (Ukraine)

E-mail: kuts.mariia.kr@gmail.com

DOI: 10.32342/2523-4463-2020-2-20-20

Key words: *fantasy genre, stylistic devices, linguistic and stylistic analysis, functional approach.*

The article reflects the linguistic and stylistic analysis of the prose of the modern American writer W. Le Guin in terms of its emotional significance and colour, as well as analysis of the methods and techniques used by the writer to create "emotional subtext" on the example of stories from the series "Earthsea". The consistent analysis of language tools by language levels from lower to higher in the story from the trilogy of W. Le Guin "Earthsea" – "Wizard of Earthsea" has been performed.

It is established that stylistic devices at the phonographic level (alliteration, assonance, capitalization) play a significant role in the oeuvre of the writer, as well as create powerful emotional effects and logical emphasis. Stylistic techniques of the lexical level (metaphor, personification, affective and metaphorical epithets, nonsense, hyperbole, oxymoron) are original, unusual and vivid, are used to create a plot, describe the unfolding of events, landscapes and characters. They in a way contribute to the atmosphere of reading and are certain components in the reproduction of the fantastic world of storytelling.

The largest number of stylistic devices at the syntactic level of linguistic-stylistic analysis has been recorded, among them: anaphora and epiphora, parallel constructions, polysyndeton, asyndeton, inversion, ellipsis and aposiopesis (pause), punctuation separation of subordinate clauses, etc. These techniques bring a logical emphasis, lead to a very strong emotional, expressive, rhythmic effect during the perception of the text by the reader.

It is emphasized that the most important role in creating the outer fabric of the work, reflecting the author's own style, is played by stylistic techniques of lexical and syntactic level. Among them are the methods of comparison, antithesis, growth and culmination, and so on.

The article gives examples of successful use of the writer's synthesis of various stylistic devices, which achieves the effect of increased emotional perception, a fairly accurate description of the atmosphere in which the action takes place, as well as the feelings and experiences of the characters. It is concluded that the linguistic and stylistic analysis of the best literary works contribute to the enrichment and expansion of language, the introduction of vivid stylistic devices, increasing the expressiveness and artistry of speech, creating an emotional connotation.

The linguistic-stylistic analysis of U. Le Guin's story "The Wizard of The Earthsea" from the series "Earthsea" on the phonographic, morphological, lexical-semantic and syntactic levels has made it possible to identify a number of stylistic devices used to create a certain artistic subtext. The study and research of linguistic-stylistic expressive means of the best literary works, including the works of U. Le Guin, contributes to the enrichment and expansion of language, the introduction of bright stylistic techniques, increasing the expressiveness and art of speech, creating an emotional connotation.

Prospects for further research can be seen in the linguistic-stylistic analysis of other works by U. Le Guin, written in the fantasy genre, in order to determine the features of the author's style and an invariant set of stylistic techniques that characterize her author's handwriting and create recognition effect.

References

1. Alekseev, S., Batushev, M. *Fjentezi – razvitie zhanra v Rossii* [Fantasy - genre development in Russia]. *Knizhnoe delo* [Publishing], 1997, no. 1, pp. 82-86.
2. Arnold, I.V. *Stilistika. Sovremennyy anglijskij jazyk* [Stylistic. Modern English Language]. Moscow, Flinta, Nauka Publ., 2002, 311 p.
3. Akhmanov, M.S. *Vyimyishlennye miry* [Fictional worlds]. *Oglyanis - prisheltsyi ryadom!* [Look around – aliens are nearby!]. Available at: <http://www.x-libri.ru/elib/ahman000/00000070.htm> (Accessed 10 September 2020).
4. Gakov, V. *Put Ursulyi Le Guin* [The Way of Ursula Le Guin]. *Fantakrim MEGA*, 1992, no. 1, pp. 115-118.
5. Galina, M.S. *Hyperfiction. Proschanie s Ursuloy* [Hyperfiction. Saying Good-Bye To Ursula]. Available at: http://www.nm1925.ru/Archive/Journal6_2018_4/Content/Publication6_6896/Default.aspx (Accessed 10 September 2020).
6. Galperin, P.R. *Tekst kak obyekt lingvisticheskogo issledovaniya* [Text as an object of linguistic research]. Moscow, Nauka Publ., 1981, 140 p.

7. Zagnitko, A.P. *Lingvistika tekstu: Navchalny posibnik* [Linguistic of the text: Textbook]. Donetsk, DonNU Publ., 2003, 289 p.
8. Krinicka, N.I. *Mul'tikul'turnij vimir dorobku Ursuli Le Guin*. Available at: file:///C:/Users/User1/Downloads/PI_2010_81_8%20(1).pdf (Accessed 20 September 2020).
9. Losev, A.F. *Filosofija imeni* [Philosophy of name]. Losev, A.F. *Samoe samo: Sochinenija* [By itself: Essays]. Moscow, EKSMO-Press Publ., 1999, 199 p.
10. Mihailova, L.G. *Ursula Le Guin: pojetessa-fantast* [Ursula Le Guin: fiction poet] *Tezisy mezhdunarodnoj konferencii "Jekperiment i tradicija v literature i zhurnalistike SSHA", 10-15 dekabnja 1990 g.* [Abstracts of the International Conference "Experiment and Tradition in US Literature and Journalism", December 10-15, 1990]. Moscow, M. Lomonosov MSU Publ., 1990, pp. 149-151.
11. Le Guin, Ursula K. Available at: <https://fantlab.ru/autor11> (Accessed 20 September 2020).
12. Cadden, M. The Irony of Narration in the Young Adult Novel. *Children's Literature Association Quarterly*, 2000, vol. 25, issue 3, pp. 146-154.
13. Comoletti, L.B., Drout, M. How They Do Things with Words: Language, Power, Gender, and the Priestly Wizards of Ursula K. Le Guin's Earthsea Books. *Children's Literature*, 2001, vol 29, issue 1, pp. 113-141. DOI: 10.1353/chl.0.0786.
14. Griffin, J.M. Ursula Le Guin's Magical World of Earthsea. *ALAN*, 1996, vol. 23, issue 3. Available at: 10.21061/alan.v23i3.a.5 (Accessed 10 September 2020).
15. Bittner, J.W. Persuading Us to Rejoice and Teaching Us How to Praise: Le Guin's Orsinian Tales. Available at: <https://www.depauw.edu/sfs/backissues/16/bittner16art.htm> (Accessed 10 September 2020).
16. Mogen, D. Understanding Ursula K. Le Guin by Elizabeth Cummins. *The Western Literature Association*, 1992, vol. 27, issue 2, pp. 128-129.
17. Shippey, T. (ed.) *The Oxford Book of Science Fiction Stories*. Oxford, Oxford University Press, 2003, 586 p.
18. Le Guin, Ursula K. The Wizard of the Earthsea. Available at: https://3g.en8848.com.cn/fiction/Fiction/Fantasy/43355_4.html (Accessed 20 September 2020).

Одержано 14.08.2020.